

Protokoll, nr 2

Tid: Onsdagen den 20 mars kl. 10:00-11:30

Plats: Konferensrum Granö, Ålands Landskapsregering

Närvarande: Lantråd Camilla Gunell, ordförande
Tf avdelningschef Sören Silverström, vice ordförande
Landshövding Peter Lindbäck
Byråchef Stina Colérus
Vd Daniel Dahlén
Förvaltningssekreterare Anita Husell-Karlström
T.f. Förbundsdirektör Runa Tufvesson
Seb Holmberg, prao hos Landshövdingen
Språkrådets sekreterare Johanna Fogelström

§1 Mötets öppnande

Ordförande öppnade mötet och hälsade alla välkomna.

§2 Val av justerare

Anita Husell-Karlström utsågs till justerare av protokollet.

§3 Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkändes utan ändringar. Protokoll nr 1 (6 februari 2013) antogs utan ändringar.

§4 Presentation av språkrådets sekreterare Johanna Fogelström

Johanna Fogelström presenterade sig kort och hälsades välkommen, följt av en kort introduktionsrunda av samtliga medlemmar i språkrådet.

§5 Kort presentation av språksituationen inom sektorn stat och kyrka av landshövdingen

Landshövdingen välkomnade nystarten av språkrådet med ett förtydligat mandat som bollplank och referensgrupp till landskapsregeringen. Därefter gavs en presentation av språksituationen inom sektorn stat och kyrka (se bilaga). Det som särskilt lyftes upp som en strategiskt viktig fråga var:

- Risk att kompetens bland anställda vid statliga verk på Åland riskerar hamna på efterkälken vad gäller kompetensutveckling, eftersom kommunikation och fortbildningstillfällen mestadels sker på finska.

Landshövdingen driver språkfrågan som en kompetensfråga (och inte en självstyrelsepolitisk fråga) i sin dialog med finska myndigheter.

En möjlig åtgärd för utmaningen nämnd ovan, skulle kunna vara att undersöka möjligheter till gemensam kompetensutveckling för anställda hos Landskapet och statliga myndigheter.

I diskussionen som efterföljde presentationen lyftes följande fråga upp som särskilt viktig:

- Avsaknad av policy och regelverk för Landskapsregeringen vad gäller service på andra språk än svenska (minoritetsspråk).

Språkrådets medlemmar uttryckte även att det skulle vara bra att ta del av Landskapsregeringens målsättningar på språkområdet för fortsatt diskussion inom gruppen.

§6 Planering av språkseminarium

Sören Silverström redogjorde för planeringen av det utåtriktade språkseminariet som kommer äga rum den 25 april kl 18:30 med syfte att presentera Nationalspråksstrategin. Professor Markku Suksi är klar som talare och justitieministeriet har lovat skicka en representant, inte känt vem än.

Information om seminariet bör gå ut snarast även om programmet inte är spikat.

§7 Nästa möte

Nästa möte hålls 15 maj 2013 kl 10-12. Punkter för dagordningen är:

- Kort presentation av språksituationen inom sektorn utbildning och kultur, samt Nordiska språkkonventionen av Stina Colérus
- Lantrådet återkommer närmare med Landskapsregeringens språkpolitiska målsättningar

§8 Mötet avslutas

Mötet avslutades kl 11:30.

Bilaga: Svenska Språkets ställning i praktiken inom statsförvaltningen och inom kyrkan på Åland (kort presentation).

Camilla Gunell, ordförande

Johanna Fogelström, sekreterare

Anita Husell-Karlström, protokolljusterare

Svenska språkets ställning i praktiken inom statsförvaltningen och inom kyrkan på Åland

Inom statsförvaltningen

- Enligt 37 § har finska medborgare rätt att använda sig av finska. Därför förutsätter självstyrelselagens 42 § att det skall finnas en förordning som reglerar de statsanställdas språkkunskaper. Från och med 1.1.2008 gäller statsrådets förordning om de språkkunskaper som krävs av statsanställda i landskapet Åland. Om högskoleexamen är behörighetsvillkor krävs nöjaktig förmåga att förstå finska. Inom domstolarna gäller särskilda krav (nöjaktig förmåga att förstå och i tal använda finska)
- Inom statsförvaltningen på Åland indelar vi språkproblematiken i två områden:
 1. Det sätt på vilket statsförvaltningen förmår betjäna ålänningarna på svenska
 2. Det sätt på vilket de statsanställda ges möjlighet att arbeta, verka och vidareutbilda sig på svenska.

Det stora och direkta problemet är de statligt anställdas möjligheter att få arbeta, verka och vidareutbilda sig på svenska.

Bland andra Statens ämbetsverk, Skattebyrån, Tullen, Landskapsåklagarämbetet och Folkpensionsanstalten pekar samtliga på samma brister;

1. Dataprogram, dataregister och stödinformation föreligger huvudsakligen endast på finska
2. Den interna skolningen, kurser m.m. ges huvudsakligen endast på finska
3. Den dagliga kontakten (allt från e-mail till skriftlig information och anvisningar), men också cirkulär och anvisningar, sker och tillhandahålls ofta endast på finska.

De statliga enheternas service gentemot ålänningarna sker, med några undantag som oftast beror på misstag och missförstånd, huvudsakligen på svenska, men servicen i sig är bristfällig eftersom kompetensen och förutsättningarna för de statligt anställda på Åland blir och har blivit eftersatt;

- de anställda kan inte i tillräcklig omfattning vidareutbilda sig på svenska,
- många anställda kan inte arbeta men föreliggande datasystem,
- stödinformation, anvisningar m.m. förblir olästa,
- information som inte förstås riskerar att inte bli vidareförmedlad till den åländska allmänheten,
- o.s.v.

A H-K

Sammantaget är det stora problemet bristen på svenska i förhållandet mellan de statliga myndigheterna i riket och på Åland. Av detta följer ett mera allmängiltigt problem för de statliga myndigheterna på Åland; att inneha tillräcklig kompetens och tillräckliga förutsättningar att tillhandahålla ålänningarna samma service som landets invånare erhåller i övrigt.

Inom kyrkan

- För närvarande krävs inte längre, efter nyligen genomdriven ändring i kyrkolagen, nöjaktig förmåga att förstå finska, för kyrkoherdar, kantorer och ledande tjänstemän,
- Domkapitlet i Borgå, som har anställningsbehörigheten gällande präster också på Åland, har ett ansvar för att sammantaget säkra kyrkliga förrättningar på finska också på Åland,
- Enligt kontraktsprosten Mårten Andersson förmår det samlade prästerskapet på Åland att ge kyrkliga förrättningar på 6-8 olika språk
- De kyrkligt anställda på Åland har i stort samma problem som de statsanställda på axeln mellan Åland och riket; dock utgör stiftsnivån en "förbättring" i skapandet av svenskspråkiga dokument, direktiv, anvisningar m.m.

AH-K